

6.3.2020

Työ – ja elinkeinoministeriö  
[kirjaamo@tem.fi](mailto:kirjaamo@tem.fi)  
[eeva.vartio@tem.fi](mailto:eeva.vartio@tem.fi)

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuntopyyntö 13.1.2020  
TEMO 19:00/2019, VN/6449/2019

## **LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE TYÖTTÖMYYSTURVA- JA VUOROTTELUVAPAAJÄRJESTELMIEN TOIMEENPANON JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt työttömyyskassoilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

### **Aluksi**

Työttömyyskassa Pro on valmis ottamaan vastaan ne tehtävät, jotka tässä esityksessä on määritelty siirtyviksi tehtäviksi. Työttömyyskassa Pro on vakuuttunut siitä, että se pystyy hoitamaan siirtyvät tehtävät siten, kuin julkisen tehtävän hoitaminen edellyttää.

Esitetty muutos olisi omiaan yksinkertaistamaan ja keventämään työttömyysturvan toimeenpanoa ja selkiyttäisi lainsäädäntöä. Työttömyysetuuden hakijoiden näkökulmasta etuuksiin liittyvien asioiden hoitaminen helpottuisi, koska hakija asioisi etuuksiin liittyvissä asioissa pääasiassa vain etuuden maksajan kanssa. Lisäksi muutos vähentäisi nykyprosesseihin liittyvää kaksinkertaista työtä, kun niitä asioita, joita tutkii sekä TE-hallinto että etuuden maksajat, olisi nykyistä vähemmän.

### **Työ ja elinkeinotoimistoille jäävien tehtävien keskittäminen**

Työttömyyskassa Pro kannattaa sitä, että TE-hallinnolle tämän esityksen perusteella jääviä tehtäviä keskitettäisiin valtakunnallisesti. Ratkaisu lisää etuudensaajien yhdenvertaisuutta varsinkin seuraamusten määräämistä koskevilla tilanteilla.

### **Etusoikeuden palautuminen koulutusta vailla olevaa nuorta koskevan rajoituksen taikka työssäolovelvoitteen jälkeen**

Esityksen 11 luvun 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat tutkisivat, onko oikeus työttömyysetuuteen palautunut koulutusta vailla olevaa nuorta koskevan rajoituksen tai työssäolovelvoitteen jälkeen. Missään ei kuitenkaan ole säännöstä, joka velvoittaisi etuuden maksajat järjestämään tällaisen seurannan eikä esityksen perusteluissakaan oteta selkeästi kantaa siihen, mikä taho tekee päätöksen siitä, voidaanko etuus maksaa vai ei.

Työttömyyskassa Pro toteaa selvyden vuoksi, että työttömyyskassalla ei ole mitään sitä vastaan, etteikö kyseisiä tehtäviä siirrettäisi työttömyyskassan tehtäväksi siis sekä seurannan että päätöksenteon osalta. Asiasta pitäisi kuitenkin selvyden vuoksi säätää laissa.

6.3.2020

## Työvoimakoulutus

Työttömyyskassa Pro kiinnittää huomiota siihen, että työttömyysturvalain 3 luvun 5 §:n mukaan työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus saada irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta. Tämä säännös estää työttömyysetuuden maksamisen käytännössä aina irtisanotulle hakijalle työvoimakoulutuksen ajalta, vaikka asiasta olisikin säädetty esitetyllä tavalla työttömyysturvalain 10 luvun 5 §:ssä. Näin ollen esitetty työttömyysturvalain 10 luvun 5 §:n muutos on osin vaikutukseton, jollei samalla säädetä, että etuutta maksetaan muiden tilanteiden lisäksi työttömyysturvalain 3 luvun 5 §:n 1 momentin 1 kohdan estämättä. Hallituksen esitystä tulisi täsmentää tältä osin.

## Omaehtoinen opiskelu

Omaehtoisten opintojen seuranta on määritelty jo nyt erittäin monimutkaisella tavalla. Kun siihen lisätään esityksen muutokset päätösvallan siirtymisestä, sääntelystä tulee entistä monimutkaisempi. Lopputuloksena on, että opintoja seurataan oppilaitoksissa, TE-toimistoissa ja työttömyyskassoissa.

Opiskelijan on raportoitava maksajalle opintojensa etenemisestä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa sovitulla tavalla. Lain sanamuodon mukaan opintoja on siis seurattava opiskelijan esittämien ilmoitusten pohjalta myös siinä tilanteessa, että opintojen etenemistä voitaisiin mahdollisesti seurata sähköisen tiedonsiirron kautta. Valtion digitalisaation tavoitteena on, että käytettäisiin mahdollisimman paljon sähköistä tiedon siirtoa sen sijaan, että vaivattaisiin asiakkaita toimittamaan ilmoituksia ja selvitystä. Tätä taustaa vasten pykälän sanamuotoa olisi syytä tarkistaa.

Joka tapauksessa opintojen etenemisen seuranta olisi maksajalla, mutta päätösvalta tukemisen lakkauttamisesta olisi TE-toimistoilla. Tämän takia pitää rakentaa monenlaista tiedon siirtämistä maksajien ja TE-toimistojen kesken. Työttömyyskassa Pro on sitä mieltä, että päätösvalta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä voitaisiin siirtää maksajille kaikilta osin. Opintojen katsotaan edenneen riittävästi, jos opintosuorituksia on korkeakouluopinnoissa keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti ja muissa opinnoissa opinnot ovat edenneet koulutus- tai opintosuunnitelman mukaisesti. Päätösvallan siirtäminen maksajalle tältä osin yksinkertaistaisi järjestelmää huomattavasti.

Työttömyyskassa Pro esittää, että opintojen laiminlyönnistä ei säädettäisi erikseen lainkaan. Opintojen etenemistä seurataan joka tapauksessa 6 §:n mukaisesti ja jos opinnot eivät etene vaaditulla tavalla, etuuden maksaminen lakkautetaan.

## Toimeenpanoa koskevat säännökset

### Kuuleminen

Kuulemista koskevat säännökset ovat hakijan oikeusturvan kannalta tärkeitä. Ottaen kuitenkin huomioon myös sen, että ansioturva maksetaan hakijan toimeentulon turvaamiseksi, hakemusten mahdollisimman nopea käsittely on niin ikään hakijan kannalta tärkeää. Hakijalla on käytettävissään tehokkaat keinot (oikaisu, valitus ja

6.3.2020

itseoikaisu) niissä tilanteissa, joissa muualta kuin hakijalta hankittu tieto osoittautuu vääräksi.

Työttömyyskassa Pro esittää, että työttömyysturvalain 11 lukuun lisätään säännös, jonka mukaan hakijaa on kuultava vain, jos hankittu selvitys on hakijan antamien tietojen kanssa selkeässä ristiriidassa taikka se on hankittujen tietojen luotettavuuden tai muun syyin vuoksi tarpeellista.

### Resurssien korvaaminen

Työttömyyskassa Pro pitää ehdottoman tärkeänä, että tehtävien siirron aiheuttama taloudellinen rasite korvataan täysimääräisenä valtion varoista. Kyse on tehtävistä, jotka on tähän saakka rahoitettu valtion varoista eikä ole kohtuullista siirtää näiden tehtävien hoitamista työttömyyskassoille jäsenmaksulla rahoitettavaksi.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole otettu minkäänlaista kantaa siihen, millä määrällä ja millä tavalla työttömyyskassojen resurssilisäykset aiotaan korvata. Esityksessä on tyydytty pelkästään toteamaan eri osapuolten arviot siirrettävien tehtävien aiheuttamasta resurssilisäyksestä.

Jos hanke etenee suunnitellusti, varsinaiset tietojärjestelmämuutokset tulee toteuttaa ennen tehtävien siirtämistä ja työttömyyskassojen tietojärjestelmiin vaadittavat muutokset ovat merkittäviä. Lisäksi tehtävien siirto tulee vaatimaan laajaa ja perusteellista henkilökunnan kouluttamista, mikä pitää toteuttaa ennen tehtävien siirtämistä. Tehtävien siirrosta aiheutuneita kustannuksia tulisi siis korvata työttömyyskassoille jo ennen varsinaista tehtävien siirtämistä.

Tehtävien siirto aiheuttaa työttömyyskassoille kertaluontoisia kustannuksia, kuten esimerkiksi tietojärjestelmämuutoksia. Sen lisäksi tehtävien siirtäminen aiheuttaa kassoille jatkuvia menolisäyksiä. Näitä aiheuttavat esimerkiksi lisääntyvä henkilöstö. Esityksessä ei oteta kantaa siihenkään, miltä ajalta korvauksia työttömyyskassoille maksettaisiin. Työttömyyskassa Pro edellyttää, että korvataan myös jatkuvat menolisäykset kassojen hallintokulukorvauksia korottamalla. Rahoitus on taattava jo siirtymävaiheessa ja jatkossa täysmääräisesti.

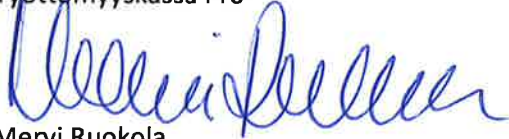
### Voimaantulo

Työttömyyskassa Pro toteaa, että esitetty voimaantuloajankohta 1.4.2021 on työttömyyskassoille erittäin haasteellinen ja todennäköistä on, että esitetyllä aikataululla kassojen omaan valmistautumiseen ei jää riittävästi aikaa. Työttömyyskassoilla pitää olla riittävä varmuus esityksen hyväksymisestä ja resurssien korvaamisesta ennen kuin ne voivat sitoutua esimerkiksi tietojärjestelmiin tehtäviin muutoksiin. Sen jälkeen pitää varata aikaa myös kassojen tietojärjestelmiin tehtäviin muutoksiin, jotka ovat merkittäviä. Resurssien korvaamisesta pitää olla varmuus myös siinä vaiheessa, kun työttömyyskassojen pitää tehdä talousarvio ja jäsenmaksuesitys vuodelle 2021 eli syksyllä 2020.

6.3.2020

Työttömyyskassa Pro esittää, että muutokset tulisivat voimaan aikaisintaan 1.11.2021 ja esitys, joka sisältää suuria muutoksia työttömyyskassojen näkökulmasta, tulisi voimaan ennen vuodenvaihdetta, jolloin yleensä tulee voimaan lainmuutoksia.

Työttömyyskassa Pro



Mervi Ruokola  
kassanjohtaja  
mervi.ruokola@proliitto.fi